

Virtuaaliaamukahvit huhtikuu 2025

Sidosryhmien terveisiä (muistiinpanoja)

Virtuaaliaamukahvit 22.4.2025 neuvontajärjestöt

paikalla järjestäjistä: Tuuli Orasmaa, Eija Hagelberg, Petri Ahlroth, Anna Schulman, Sari Himanen
neuvojista paikalla: Leena Lahdenvesi-Korhonen (Maa- ja kotitalousnaiset), Antti Luomala (MAA-Akatemia), Juha Sohlo (Pro Agria), Maarit Satomaa (Pro Agria), Sari Peltonen (Pro Agria)

Käytiin läpi kansallisen ennallistamissuunnitelmatyön kokonaisuus ja rakenne (ohry, projektiryhmä, teemaryhmät jne.), sidosryhmien osallistamistapahtumat, mitä ennallistamisella tarkoitetaan, indikaattorit, turvemaatoimet, pölyttäjätöimien valmistelu, mitä työryhmässä tehty tähän mennessä.

Pääviestit: neuvontajärjestöillä vahva kiinnostus osallistua työhön ja vuoropuhelu arvokasta. Tärkeää kansallisesti oleelliset toimet, joilla vahvistetaan monimuotoisuutta, ei vain vaatimusten toteuttaminen. Myös neuvojien osaamisen kasvattaminen keskeistä turvemaatavoitteiden ja vesienhallinnan osalta. Neuvojilla suuri huoli osaamisesta. Tulee heikkolaatuista neuvontaa ja vettämissuunnitelmia, kun laaja-alaista valuma-alueosaamista aika vähän. ProAgriaa huoletti niittyperhosindeksi ja voiko sen kehitykseen vaikuttaa. Myös turvepeltojen vettämistoimien työläs prosessi pitäisi tiedostaa (monta vaihetta).

Keskustelu:

- kysymys: kun ennallistamiseen tulee mahdollisesti myös CAP-tukien piiriin kuuluvia toimia, onko niin että nämä eivät saa enää ekojärjestelmätukia jos kuuluvat ennallistamisen piiriin -> vaikka toimet olisivat samoja ei vaikuta ekojärjestelmätukiin (kaksi eri järjestelmää)
- kysymys onko indeksit jo valmiina ja miten huomioidaan esim. säävaihtelu niittyperhosindeksissä -> seurannoista suurin osa olemassa olevia
- mietityttää millaisin toimin viljelijä voi vaikuttaa esim. niittyperhosindeksiin; kansallinen soveltuvuus myös tärkeää huomioida, esim. laskentaan tärkeää saada kansallisesti keskeiset niittyperhoslajit, joihin mahdollista vaikuttaa, muutoin epäedullista Suomelle, myös alueelliset erot hyvä huomioida (esim. saaristo vs sisämaa, pohjoisen olot) -> kansallisesta lajilistasta on keskusteltu komission suuntaan, mutta muutosta ei tiedossa ainakaan nopealla aikavälillä
- kysymys ennallistamisasetuksen vaikutusalueesta, koskeeko koko Suomea, onko alueellista painotusta -> Koskee Suomen valtiota. Alueellisesti painotus voi olla erilainen esim. turvemailla. Indikaattorien osalta todennäköisesti pysytään yleisellä tasolla mutta tiedostetaan, että toimien kohdennus ja merkitys voi olla erilainen riippuen missä tehdään.
- kommentti: Maisemapiirteiden osalta tärkeää saada neuvonnan tukea valmisteluun.
Kommentti: tärkeää että lähtökohtaisesti kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa ei pyrkimyksenä vain tavoitteiden täyttäminen vaan Suomen monimuotoisuuden kannalta tärkeiden toimien saaminen mukaan. Esim. aiemmin perinnebiotooppien osalta on katsottu vain alaa eikä kohdennusta (saaristokohteet vs sisämaa). Tärkeää katsoa tarkemmin missä ongelmapaikkoja ja miten muuttaa vallitsevaa kehitystä. Miten meille oleellisia

maisemapiirteitä voi kehittää. Maisemapiirteet-termi hieman erikoinen, mutta toki yksittäiset piirteet voivat myös tukea monimuotoisuutta. Kokonaisuus kuitenkin tärkeä.

- kommentti: turvepeltojen vettäminen on pitkä ja aikaa vievä prosessi, vaatii yhteyksiä moneen tahoon: hallintoon, vesialueiden omistajiin jne. Ymmärrystä valuma-aluekohtaisesti eli aikaresurssit ja osaaminen tärkeää. Viljelijän vaikea hallita kokonaisuutta, tarvitaan koordinaattoreita työlle. Neuvojakentän osaaminen vielä rajattua, tarvitaan ammattitaidon kasvattamista ja ymmärrystä koko valuma-alueen vaikutuksista, myös muita kuin viljelykohteita.
- kommentti: Turvemaakysymys on suuri ja haastava kokonaisuus, toimien vaikutukset ekosysteemiin laajoja. Hyvä huomioida esim. heikkotuottoiset turvemaat. Mallinnusta tarvitaan miten optimoida turvepellot, -metsät, -tuotantoalueet kokonaisuudessa. Vettäminen vaikutus reuna-alueilla esim. puuston kasvuun (vesilaki). Huoltovarmuus huomioitava sekä pelto- että energiaturvepuolella.
- kysymys: mikä on turvemaan pinta-ala, jota käytetään, esim. turvepeltojen osalta. -> Turvepellon määritelmästä ei vielä keskusteltu työryhmässä. Tehty valmistelutyötä ja uutta aineistoa analysoitu.
- kysymys: viljelijä voi tukiehdoissa määritellä maanäytteiden perusteella onko pelto turvemaata vai ei. Voiko tietoa hyödyntää. -> CAP:n ehdollisuus on oma järjestelmänsä ja koskee vain niitä viljelijöitä, jotka sen piirissä. Tunnistetuille turvepelloille pakolliset rajoitteet (GAEC). Ennallistamisasetus koskee kaikkea maatalousmaata ja on tunnistettava turvealueet, missä toimia voi teoriassa tehdä ja mihin kohdistaa vapaaehtoisia toimia. Ennallistamisen lähestymistapa muistuttaa enemmän cap-järjestelmän vapaaehtoisia toimia. Vaikka kytkös tukijärjestelmään, niin suoraan ei pystytä hyödyntämään maanäytteitä, ovat eri säädösten mukaisia.

Virtuaaliaamukahvit 15.4.2025 ympäristöjärjestöt,

paikalla ympäristöjärjestöistä Eeva-Liisa Korpela (WWF), Teemu Lehtiniemi (Birdlife)

paikalla järjestäjistä Tuuli Orasmaa, Rainer Peltola, Eija Hagelberg

Käytiin läpi pikaisesti ennallistamisasetuksen keskeisiä kohtia ja valmisteluprosessia, osanotto oli vähäinen (kenties pääsiäislomien vuoksi).

Pääviestit: Järjestöt kyselivät indikaattoreista ja perinnebiotooppitoimista, ja miten asia liittyy CAP-valmisteluun. Laidunryittäjiä haluttiin osallistettavan valmisteluun.

Keskustelu:

- Kommentti perinnebiotoopeista ja maisemista: Suomessa lisättävä kesantoaloja. Perinnebiotoopeille olisi hyvä saada laidunalueita ympärille, jotta perinnemaisemaa saadaan paljon
 - Perinnebiotoopeissa tavoitteena 2030 mennessä katsottava mitkä luontotyypit hyvässä, mitkä huonossa tilassa. Huonossa tilassa oleville aloille tehtävä toimia

kolmasosassa. 2050 mennessä täytyy olla toimia 90 %:lla aloista, jotka eivät ole hyvässä tilassa.

- Kysymys: Onko suunnitelmien teko integroitu jollain tavalla seuraavan CAP - ohjelmakauden valmisteluun?
 - Vastaus: Työryhmässä on samoja henkilöitä, jotka valmistelevat todennäköisesti seuraavan CAP-ohjelmakauden sisältöä. TR:ssa pysytään kuitenkin yleisemmällä tasolla kuin CAP - valmistelussa. Toive on, että seuraavassa CAPissa huomioidaan myös ennallistamistoimien valmistelu. Komissio todennäköisesti haluaa, että nämä kaksi linjaa ovat jollain tavalla koherentteja toisiinsa nähden.
- Kommentti: Keskeiset lintukantoihin liittyvät huolet kosteikoissa, joten kosteikkojen lisääminen hyvä toimi
- Kysymys: Turvetuotantoalueet usein maatalousalueiden kyljessä, onko turvealueiden toimilla vaikutusta maatalousympäristön linnuille
 - Vastaus: Voi olla todella suuri merkitys esim. peltosirkulle koska maatalousympäristö usein heikko ympäristö niille (pensaiden ja pienten puiden poistaminen vahingollista). Tällöin käytöstä ennallistetut turvetuotantoalat, jotka ovat peltojen lähellä ovat erinomainen tuki peltosirkulle mm. hyönteisten suuren määrän ja reuna-alueiden pusikoiden / puuston takia (jos ovat peltosirkkujen esiintymisaluetta)
- Kysymys: Niittyperhosindeksi, soveltuuko Suomen oloihin hyvin, onko lajisto lyöty lukkoon?
 - Vastaus: Indeksilajeja on Suomessa vähän -> paljon vaihtelua, ei paras mahdollinen mittari Suomen oloihin. Komission mukaan lajistoa voi ehkä muuttaa, signaalit kuitenkin ristiriitaisia. Muutosta ei kuitenkaan ole tiedossa lähivuosina.
- Kommentti: TR4:n 24.1. pidetyn kokouksen materiaalissa paljon indikaattoreihin liittyviä muistioita, löytyvät hankeikkunasta

Virtuaaliaamukahvit elintarviketeollisuus 8.4.

Kutsuttuna ETL, Arla, Atria, Anora, Berner, Fazer, Hankkija, HK, Valio, Viking Malt, Lantmännen, Raisio, Snellman

Paikalla: Tuuli Orasmaa, Lumi Parviainen, Mari Raininko, Teija Paavola, Kari Kilttilä, Hanna Lehtonen, Sami Kilpeläinen, Milla Välisalo, Mika Hyövelä, Satumaija Levón, Merja Leino, Anna Schulman, Anu El-Ghaoui, Sari Himanen, Rainer Peltola

Pääviestit: Kova tarve osallistamiselle, elintarviketeollisuus hyvin kiinnostunut ja oleellista osallistaa heitä. Turvepellon määritelmää kysyttiin moneen kertaan. Rahaa toimeenpanoon pitäisi saada markkinoilta (kuluttajilta).

Keskustelu:

- ETL useaan kertaan kiitteli tilaisuudesta ja piti tärkeänä, että mukaan valmisteluun ne tahot joita toimet koskee, tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yksityisen sektorin toimenpiteitä. On luvattu, että osallistetaan ja on tätä odoteltu.
- yleistä
 - mitä on ennallistaminen? → laajasti erilaisia toimia, mainittiin esimerkkejä
 - miten prosessissa arvioidaan, miten mikäkin toimi huomioidaan ennallistamisessa? → komission kommenttikierros tulossa

- millaista vaikutusarviota? → SOVA (laadullinen) ja Luken taloudellinen vaikutusarvio (kvantitatiivinen)
- ketjun alkupää (alkutuotanto, teollisuus) joutuu kustannuksia maksamaan, onko mietitty mallia jossa kuluttaja maksaa, eli rahasto (?) → ei ole mietitty näin pitkälle
- onko aikataulu pitävä? → ei ole viitteitä että aikataulua viivästettäisiin, eli elokuussa 2026 komissiolle
- 2027 suunnitelma valmis ja 2030 tavoitteet tulee vastaan, loppuu aika!
- hyväksytäänkö olemassa olevat käytänteet, jotka voidaan lukea ennallistamiseksi? → kyllä tehdään listaa hyväksyttävistä ennallistamiseksi laskettavista toimista
- vapaaehtoisuus vs pakko? → vapaaehtoisuus edellä
- mitä kaikkia selvityksiä meneillään? → ei selvityshankkeita enää, vaikutusarviot tulossa
- on isompi huoli että Suomesta on tullut eläinten hyvinvoinnissa ja bd-asioissa kaupallistamisen kehitysmaa. Suomessa viedään asioita säädöksiin ja kustannukset jää alkutuotannolle ja teollisuudelle. On tärkeää oivaltaa työryhmässä, että kustannukset jää tiloille. Käykää sellaisia malleja läpi, joilla loppukäyttäjä maksaa tuottajalle asti! Se on ihan fataali kysymys. Löytäkää balanssi, mitä viedään lainsäädännöllä. Tukipeittoa ei voi jatkaa (eli tukea leikataan toisaalta ja annetaan toisaalle), raha pitää tulla markkinoilta. Euroopassa maksetaan, Suomessa tehdään lainsäädäntöä.
- turvemaat
 - mitä on turvemaat? onko muokkauskerroksessa 40 % orgaanista ainetta eli sama kuin ”virallinen” määritelmä nykyisin? (kysyttiin samaa moneen kertaan) → ei ole vielä keskusteltu teemaryhmässä
 - iso asia liittyy turvepeltoihin ja miten viljelykäyttö turvataan ja kotimaiden raaka-aineen saatavuus, huoltovarmuus...
 - miten valtio vs yksityisen sektorin toimet, kannusteet yksityisen sektorin vauhdittamiseen? → ohjauskeinoista ja yksit. sektorin mukaantulosta ei ole vielä keskusteltu
 - onko linjassa hallitusohjelman kanssa, turvepeltoja käytetään jatkossakin huoltovarmuuden ja ruokaturvan varmistamiseksi? → kyllä ja hallitus hyväksyy ennen komissioon lähettämistä
 - onko näkemystä, paljon pitäisi tehdä turvetoimia yksityisillä mailla? paljon voidaan tehdä valtion mailla? → valtion mailla löytyy turvemetsiä, ja niissä 40 % vettämistavoitteen yläraja, muu käytännössä yksityisiä maita
 - paljon on vetetyksi luettavaa pinta-alaa on jo olemassa? → ilmastokosteikkoja vain joitakin yksittäisiä, turvetuotantoaloja on viime vuosina vetetty
- indikaattoreiden valinta → ei kommentteja sidosryhmiltä
- indikaattoreiden arvon kasvattamiseksi tarvittavat toimet
 - laajaperäistämistoimia, olisiko järkevää esim. khk-laskennassa erottaa monimuotoisuustoimet jollakin tapaa omaksi sektorikseen, nämähän hidastavat päästövähennyksiä, elleivät jopa nosta päästöjä → khk-laskenta tutkijavetoisesti, MMM:llä on kyllä edustaja seuraamassa tätä
 - chatissa kysymys: miksei uudistavaa viljelyä mainittu → kyllä uudistavan viljelyn käytäntöjä on keskustelussa, vaikka ei tällä nimellä
 - hyvä löytää ja saada tieto sidosryhmätapahtumista keskitetysti kokonaisuuden hahmottamiseksi -> on olemassa nämä kokoava sivusto, linkki laitetaan meilitse

Virtuaaliaamukahvit tuottajajärjestöt pe 4.4. klo 8-9

MTK (Anna-Rosa Asikainen, Jukka Rantala, Juha Lappalainen), Luomuliitto (Susann Rännäri), Maaseutunuoret (Matias Muhonen), (SLC ei tullut), YM (Petri Ahlroth, Eija Hagelberg), MMM (Tuuli Orasmaa), Luke (Rainer Peltola)

Pääviestit: Toivottiin pysyviä nurmia ennallistamistoimien listalle. Turvepellon määritelmästä kysyttiin. Avokesantoa ei pidetty hyvänä toimena. Toivottiin, että vielä pohditaan, hyväksyttäisiinkö luomu kokonaisuudessaan ennallistamistoksi, eikä ainoastaan monivuotinen viljely. Muistutettiin MTK&SLC:n monimuotoisuustiekartan reunavyöhykeohjelmasta.

Keskustelu

- turvemailla hyväksyttävät ennallistamistoimet
 - Anna-Rosa: **hyvä jos laajasti mahdollista katsoa toimia ennallistamiseksi**
 - Anna-Rosa: mikä on turvema? → ei ole keskusteltu teemaryhmässä, mutta asiaan palattaneen huhtikuussa
 - Jukka: **pysyvät nurmet, eikös pitäisi kuulua tähän?** Juha Lappalainen: on ollut aika pysyvästi pysyvät nurmet politiikassa, mutta voihan olla että yksinkertaisuuden nimissä sekin muuttuu, ei ole sinänsä erilaista kuin muu nurmiviljely
 - Jukka: lhp ei enää katkaise pysyvien nurmien etenemistä, eli pysyvät nurmet lisääntyy! kaikki lhp muuttuu 6v jälkeen pysyväksi nurmeksi
 - Juha: onko luonnonhoitopellot komission mielestä hyväksyttäviä vai vasta Suomen ajatus → Suomen ajatus, KOM antaa vielä kommentit kaikkeen
 - Susann: hyvä jos mietitte vielä sitä, onko luomu kaikki vai vain nurmet
- turvemaiden joustot
 - tarviiko miettiä vettämistä yksityisillä mailla? → kyllä tarvii, valtion maat max 40 % asti (metsät)
 - kustannukset, mitä kokonaiskustannuksia? → syksyllä vaikutusarviot
 - voiko aurinkopaneelia ja vettämistä yhdistää, win-win?
 - **jos JTF-toimia tehdään, tai muuta ennen asetuksen voimaantuloa, voiko hyödyksi lukea?** → joo jos ennallistumisprosessi vielä käynnissä
 - Käytöstä poistetuilla turvemailla paljon kilpailevia maankäyttämötoja → kannustimet kaiken a ja o
- indikaattoreiden valinta → ei kommentteja
- indikaattoreiden arvon kasvattamiseksi tarvittavat toimet
 - kesannot, eihän nykyään puhuta kesannoista, vaan lhp, monimuotoisuuskasvit jne → kesannot = kesannoiksi tilastoinnissa katsottavat alat, eli termien käytössä oltava huolellinen
 - **Jukka: avokesanto on no go, pitää olla siihen hyvä peruste**
 - Juha: onko Eurostatin kesantojen listalla viherlannoitusnurmet? toivoisin näin, kukkiva apilakasvusto on erilainen kuin joku puhdas satonurmikasvusto.
 - Pienellä tilastoinnin muutoksella saataisiin lhp-ala voimakkaasti nousuun. Satonurmien puolella paljon sellaista, joka ei näy lhp tilastoissa.

- Maataloushallinnon sisällä käytävä linjanvetoa, millainen kasvusto lhp puolella tavoitteellinen? Peltovalvonta tulee peliin ja haluaa että nurmikasvusto uusitaan, vaikka olisi monimuotoinen.
- Jukka: LHP:llä on voimakas rajoite pohjoisella aluella: max 10 % pinta-alasta, muilla ekojärjestelmätuilla koko maassa 25 % → potentiaalia tyrkyllä, mutta nämä ylärajat rajoittaa
 - **Susann: onko luomu indikaattoritoimissa mukana? laidunnus? → joo**
 - Susann: **pebit → olisi hyvä keskustella Luomuliiton kanssa tästä**
 - Juha: raha ratkaisee, maisemapiirteiden säilyttäminen jne... jatkajia ei löydy... vääjäämättä maisemapiirteet vähenee
 - Toimien pitää olla biologisesti mielekkäitä, eli niillä pitää olla aitoa vaikuttavuutta. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että suurimmat biodiversiteettihyödyt saadaan joustoalueista, etenkin turvemetsistä
 - Anna-Rosa: reuna- ja piennaralueet MTK tiekartassa, **kansallinen reunavyöhykeohjelma!**
- Pölyttäjäasioissa pitää muistaa, että Suomessa puhutaan luonnollisista pölyttäjistä